

Nr 157.

Av fröken **Andersson m. fl.**, om införande av avdragsrätt i fråga om erlagd förmögenhetsskatt m. m.

Ett av de allvarligaste problemen i dagens samhällsekonomiska läge är sparandets otillräcklighet. På såväl den privata som den offentliga sektorn finns betydande investeringsbehov som sedan många år varit eftersatta. Vad särskilt beträffar den privata sektorn har den under senare år pågående inflatoriska utvecklingen medfört kostnadsökningar, som gjort att vårt näringsliv arbetar under synnerligen ogynnsamma konkurrensbetingelser. Det är främst vår exportindustri som kommit i ett ogynnsamt läge på grund av att utländska konkurrenter kan hålla lägre priser. Men även hemmaindustrien har börjat få kännning därav. Resultatet har blivit avsättningssvårigheter, vilket i sin tur är ägnat att skapa sysselsättningsvårigheter. Det är angeläget att klyftan mellan de svenska och de utländska kostnaderna i möjligaste mån utjämnas. För vårt lands vidkommande måste strävandena gå ut på att åstadkomma en kostnadsnedpressning. Förutsättningen härför synes oss i främsta rummet vara att öka takten i rationaliseringarna. För att detta över huvud taget skall bli möjligt måste en ökning av sparandet komma till stånd.

Betingelserna för sparandet är i vårt land icke de bästa. Bland annat förhåller det sig så att spararna utsättes för en särskilt hård beskattning som gör det mindre lönande att spara. I vissa fall tar de sammanlagda skatterna så stor del av avkastningen på sparkapital att icke något återstår för spararen. Såsom framgår av en sammanställning längre fram tar skatterna i vissa lägen t. o. m. mera än avkastningen. Det är därför ett angeläget samhällsintresse att vår förmögenhetsbeskattning revideras.

Förmögenhetsskatt för fysiska personer utgår för närvarande så snart den beskattningsbara förmögenheten överstiger 50 000 kronor. Skattefritetsgränsen är densamma för äkta makar som för ensamstående. Vid 1952 års riksdag företogs vissa ändringar i bland annat inkomstbeskattningen. Dessa innebar att den s. k. tudelningsprincipen — enligt vilken skatten för en familj med viss inkomst skall vara exakt dubbelt så stor som skatten för en ensamstående med hälften så stor inkomst — i praktiken kommer att tillämpas för familjeinkomster upp till 15 000 à 16 000 kronor. En konsekvens härav borde ha varit att man beträffande förmögenhetsskatten dels tillämpat olika skattepliktsgränser, dels haft skilda skatteskalor för gifta och för ensamstående. Någon sådan ändring genomfördes emellertid icke. Enligt vår uppfattning är detta icke i överensstämmelse med skatteförmågeprincipen. Det förefaller icke rimligt att två ensamstående personer, som vardera har förmögenhet motsvarande skattepliktsgränsen och på grund

härav är fria från skatt, vid ingående av äktenskap med varandra skall belastas med en relativt betydande förmögenhetsskatt. I enlighet med den av oss hävdade tudelningsprincipen borde det skattefria avdraget rätteligen vara dubbelt så stort för äkta makar som för ensamstående. En höjning av gränsen för äkta makar till 100 000 kronor anser vi därför i och för sig vara befogad. Vi är emellertid beredda att ansluta oss till en modifierad linje och vill förorda att gränsen för äkta makar sättes till 75 000 kronor.

I vår skattelagstiftning medges för närvarande avdragsrätt beträffande speciella skatter. Vid taxeringen till statlig inkomstskatt får dessutom avdrag ske för erlagd kommunalskatt. Motivet härför är närmast att de kommunala skattesatserna i hög grad varierar och att alltså två personer med enahanda inkomstförhållanden har att erlägga olika höga kommunalskatter. Kommunalskatten påverkar alltså skatteförmågan på varierande sätt.

Detsamma är emellertid förhållandet med förmögenhetsskatten. Normen för vår förmögenhetsskatt är visserligen förmögenhetens storlek. Det bakomliggande motivet är emellertid den uppfattningen att förmögenhetens avkastning har en större bärkraft än annan inkomst. Förmögenhetsskatten leder följaktligen principiellt till samma olikhet i den på inkomsten vilande skattebördan som kommunalskatterna. Därmed är också skälen för en avdragsrätt i fråga om förmögenhetsskatten lika starka som beträffande de kommunala utskylderna. Med hänsyn till att förmögenhetsskatten — i motsats till kommunalskatten — är progressiv kan skälen för en avdragsrätt i fråga om förmögenhetsskatten t. o. m. betecknas såsom starkare. Det kan över huvud taget icke vara rimligt att vid fastställandet av skatteförmågan för en skattskyldig helt bortse från att en del av inkomsten ovillkorligen måste tagas i anspråk för annat ändamål. Denna del existerar då icke längre och kan följaktligen icke grunda någon som helst skatteförmåga. Vi förordar därför att förmögenhetsskatten göres avdragsgill vid taxeringen till statlig inkomstskatt. Skäl föreligger naturligtvis att utsträcka rätten även till taxeringen av kommunalskatt. Något yrkande härom avser vi emellertid inte att framställa, då den praktiska betydelsen av en avdragsrätt är vida mindre vid taxeringen till kommunalskatt än vid taxeringen till statlig inkomstskatt.

Ett införande av avdragsrätt för förmögenhetsskatten med tillämpande av de gällande förmögenhetsskattesatserna skulle innebära en icke oväsentlig lättnad i skattebördan å förmögenhetsavkastningen. Den sammanlagda belastningen å denna avkastning skulle dock det oaktat alltjämt vara betydande. Det är följaktligen icke i överensstämmelse med vår egentliga inställning till detta spörsmål att föreslå en mindre lättnad än som härigenom skulle erhållas. Det står emellertid klart för oss att vissa betänkligheter kan resas mot vårt förslag med hänsyn till de statsfinansiella konsekvenserna på kort sikt. För att underlätta ett genomförande av vårt förslag om avdragsrätt är vi av denna anledning beredda att i viss mån modifiera vårt

förslag. Under förutsättning att yrkandet om avdragsrätt vinner riksdagens bifall förordar vi den skärpning av förmögenhetsskatteskalen som framgår av följande sammansättning.

Förmögenhet 1 000-tal kr.	Förmögenhetsskatt inom vidstående skikt, promille
50 (75) —100	5
100 —200	10
200 —300	14
300 —400	18
över 400	22

Hur stor del av avkastningen på visst nysparande som sammanlagt skulle åtgå i skatter vid ett genomförande av vårt förslag belyses i efterföljande sammanställning. Tabellen avser gift skattskyldig i högsta ortgruppen. Kommunkastatten har antagits utgöra 11 procent. Beträffande folkpensionsavgiften — vilken liksom kommunalkastatten fått minska den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten — har vi utgått från de i proposition nr 15 vid årets riksdag föreslagna procentsatserna. Vi har slutligen utgått från att den skattskyldige vid sidan av kapitalinkomsten, vilken upptagits till 3 1/3 procent, haft 10 000 kronor i inkomst av tjänst.

Förmögenhet 1 000-tal kr.	Inkomst kr.	Marginalskatteprocent enl.	
		gällande ordning	vårt förslag
0— 50	10 000— 11 660	23'97	23'97
50— 75	11 670— 12 500	38'97	23'97
75— 100	12 500— 13 330	38'97	36'99
100— 103	13 340— 13 450	53'97	50'01
104— 111	13 460— 13 720	57'82	50'01
112— 172	13 730— 15 730	57'82	52'54
173— 200	15 740— 16 660	61'67	52'54
200— 218	16 670— 17 290	70'67	62'43
219— 240	17 300— 18 010	70'67	64'44
241— 300	18 020— 20 000	75'49	64'44
300— 365	20 000— 22 170	75'49	73'79
366— 377	22 180— 22 580	75'49	75'64
378— 400	22 590— 23 330	79'39	75'64
400— 512	23 340— 27 070	88'37	84'34
513— 849	27 080— 38 310	93'27	84'34
850— 877	38 320— 39 240	98'16	84'34
878—1 000	39 250— 43 330	98'16	84'59
1 000—1 186	43 340— 49 550	104'16	84'59
1 187—1 398	49 560— 56 630	109'06	84'59
1 399—1 678	56 640— 65 940	109'06	85'86
1 679—2 703	65 950—100 110	80'00	85'86
2 704—4 007	100 120—143 580	80'00	87'12
4 008—4 996	143 590—176 530	80'00	88'39
4 997—	176 540—	80'00	80'00

Det torde inte kunna göras gällande att det sammanlagda skattetrycket i fråga om ränteinkomster skulle bli lågt om vårt förslag genomföres. Vid t. ex. 15 000 kronors sammanlagd inkomst blir marginalskatten 52,54 procent, medan en person som har samma belopp i inkomst av tjänst endast har 27,82 procents marginalskatt. Vid inkomst närmast överstigande respektive 20 000 och 25 000 kronor blir marginalskatten enligt vårt förslag respektive 73,79 och 84,34 procent. Motsvarande marginalskatteprocent för inkomsttagare är 36,49 och 40,37. Redan dessa få exempel synes oss visa, att vad vi här föreslår i fråga om lättnad i förmögenhetsbeskattningen är synnerligen måttfullt.

Till ytterligare belysning av vårt förslag må nämnas att detta skulle innebära, att den maximala marginalskatten — enligt samma förutsättningar som vid uppgörandet av ovanstående tabell — skulle understiga 100 procent så länge avkastningen ligger högre än 2,47 procent. Till jämförelse kan nämnas att den maximala marginalskatten enligt den vid 1952 års riksdag genomförda ordningen för förmögenhetsbeskattningen överstiger 100 procent intill dess avkastningsprocenten kommit upp till 5,78. Följande sammanställning över den maximala marginalskatten visar skillnaden mellan vårt förslag och gällande ordning.

Avkastningsprocent	Gällande ordning	Vårt förslag
2,5	140,85	99,65
3	128,85	94,52
3 1/8	122,85	91,95
4	113,85	88,10
5	104,85	84,25
6	98,85	81,68
8	91,35	78,48
10	86,85	76,55

Ett genomförande av vårt förslag i dess helhet torde kunna beräknas minska statens skatteinkomster med omkring 20 miljoner kronor. Enligt vår uppfattning är de med vårt system förenade fördelarna med hänsyn till behovet av ökat sparande emellertid så framträdande att de ur samhällssynpunkt mer än väl skulle uppväga detta skattebortfall. Sett på längre sikt skulle detta system helt säkert också tillföra staten större inkomster än nu gällande ordning.

Vi är medvetna om att det statsfinansiella läget för närvarande är mycket ansträngt och att det därför kan uppkomma svårigheter att omedelbart genomföra vårt förslag. Huruvida så skall visa sig bli fallet torde emellertid icke kunna slutligt bedömas förrän riksstaten fått ett mer definitivt utseende. Vi har velat framlägga denna motion för att ge riksdagen tillfälle att vid denna senare tidpunkt pröva vårt förslag mot bakgrunden av det då kända statsfinansiella läget.

Under återopande av vad ovan anförts hemställer vi,
att riksdagen måtte antaga följande

1) F ö r s l a g
till

*förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 576)
om statlig inkomstskatt.*

Häri genom förordnas, att 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skall erhålla följande ändrade lydelse.

4 §.

1 mom. Från sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor får, med iakttagande av föreskriften i 22 §, avdrag ske för

underskott, som uppkommit vid beräkning av skattskyldigs inkomst från annan förvärvskälla än fastighet och rörelse i utlandet, dock att avdrag för realisationsförlust får göras endast från realisationsvinst eller lotterivinst;

slutlig skatt, som här i riket påförts skattskyldig på grund av taxering under året näst före det taxeringsår, varom fråga är, eller sådan här i riket påförd tillkommande skatt, varå skattskyldig under förstnämnda år erhållit debetsedel, allt till den del skatten skall erläggas till kommun eller annan kommunal samfällighet eller avser statlig förmögenhetsskatt.

Skattskyldig, som — — — för dotterbolaget.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1954; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1954 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1954 eller tidigare.

2) F ö r s l a g
till

förordning om ändring i förordningen den 26 juli 1947 (nr 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Häri genom förordnas, att 10 § och 11 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig förmögenhetsskatt skola erhålla följande ändrade lydelse.

10 §.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 75 000 kronor. Annan fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förord-

ningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra sådan skatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 50 000 kronor.

Ej heller — — — 5 000 kronor.

11 §.

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, som avses i 8 § 1 mom. andra stycket förordningen om statlig inkomstskatt, utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor: fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 75 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000 men icke 200 000 kr.:	125 kr. för 100 000 kr. och 10 ‰ av återstoden;
200 000 » » 300 000 » :	1 125 » » 200 000 » » 14 ‰ » » ;
300 000 » » 400 000 » :	2 525 » » 300 000 » » 18 ‰ » » ;
400 000 kr.	: 4 325 » » 400 000 » » 22 ‰ » » .

För annan fysisk person så ock för oskift dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall den statliga förmögenhetsskatten utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor: fem promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 50 000 kronor, dock lägst en krona;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

100 000 men icke 200 000 kr.:	250 kr. för 100 000 kr. och 10 ‰ av återstoden;
200 000 » » 300 000 » :	1 250 » » 200 000 » » 14 ‰ » » ;
300 000 » » 400 000 » :	2 650 » » 300 000 » » 18 ‰ » » ;
400 000 kr.	: 4 450 » » 400 000 » » 22 ‰ » » .

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1954; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1954 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1954 eller tidigare.

Stockholm den 27 januari 1953.

Ebon Andersson.

Ragn. Bergh.

Carl Eskilsson.